

Dubenec

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Dvůr Králové nad Labem

Nadmořská výška: 296 m n. m.

Počet obyvatel: 677

Adresa URL: www.dubenec.cz

Okres: Trutnov

GPS souřadnice: 50.377623N, 15.795072E

První pís. zmínka: 1343 (682 let)

PSČ: 544 55

Historie obce Dubenec

Od husitů až do roku 1648V roce 1426 byl Wanieck Kordule z Dubence jako horlivý zastánce husitů a táboritů velmi známý. Sjednotil se se známým loupeživým rytířem Janem Koldou ze Žampachu na dobytí Náchoda. Takže se Dubenec s hradem Kalinovec stal věhlasným loupežným hnízdem. Ačkoliv Kolda v roce 1436 potvrdil svoji věrnost císaři Sigmundovi, již v následujícím roce svoji věrnost odmítal, s dalšími rytíři se otevřeně proti císaři postavil. V roce 1437 se zmocnili zámku a města Náchoda, obsazovali různé hrady. Stali se protivníky nově zvolenému králi Albrechtu z Rakouska. Když pak po jeho smrti / roku 1439 / právo ani moc v Čechách neexistovaly, mohl Jan Kolda ze svých pevných hradů své zbojnické výpady bez potíží provádět. Stal se postrachem širokého okolí. Kolda a jeho spojenci se pokoušeli 29. června 1440 dobít Prahu. V roce 1441 bylo rozhodnuto proti Koldovi zaútočit. Pod vedením Jetřicha z Miletínka vytáhlo vojsko proti Dubenci i hradu Kalinovec. Hrad byl obklíčen a 10. června 1441 dobít a zbořen. Kolda uprchl a zemřel v roce 1445 na mor. Rozbořený hrad Kalinovec nebyl nikdy obnoven. Když při výstavbě pevnosti Josefov sídlili u rozbořeného hradu Kalinovec kolony C. a k. rakouského vojska /vozatajstvo/, vojáci kopali ve zříceninách hradu a hledali poklad, bořili i sutiny, nenašli však vůbec nic. Zibrid Kordule ze Sloupna postavil u obce nový zámek v blízkosti kostela. Roku 1505 jeho vdova Hedwiga z Michnic zdělila usedlost. Po její smrti zdělili pozůstalost její dcery Duška a Anna. Anna prodala svoji polovičku obce pánu ze Žirče Nathanielu z Czernina. Druhou polovinu patřící Dušce obdržel pan Johan Chwalowsky z Hustiřan, který před rokem 1534 prodal svůj podíl pánu ze Žirče Karlu Siberovi z Pilnikova. Takže se Dubenec opět sjednotil. Po smrti Karla Sibera zdělila usedlost jeho vdova Magdalena Siberová z Waldsteina. Magdalena postoupila usedlost svým dcerám Juditě, Barbaře a Kateřině. Nejdéle žila Barbara a ta pak vlastnila celý Dubenec. Když Barbara roku 1606 zemřela přešel Dubenec na syny Karla Wallensteina, Christiana, Georga a Johana. 25. ledna 1623 koupil Dubenec Albrecht z Waldsteina. Po jeho zavraždění v Chebu /25. února 1634/ Dubenec, jako konfiskát, je císařem propůjčen Johannu z Pieroni de Galliano. Od 30-ti leté války až po rozdělení poplužných dvorců Po smrti Johana z Pieroni de Galliano zdělil Dubenec jeho syn František. Ten pak zadlužený majetek prodal 3. dubna 1662 Jesuitům ze Žirče. V době vlády Jesuitů odehrávali se Slezské války. V Dubenci tábořil v roce 1712 regiment Schönberg, v roce 1757 regiment Marquis de Botta, v roce 1758 regiment Hildburghausen, roku 1759 regiment Josef Braunsche, kompanie hejtmána Rübnera, polní vojenský transportní a invalidní bataliόν, v roce 1760 regiment Andlause. Jesuité si v Dubenci někdy v 18. století při dnešní silnici na Vilantice postavili jednopodlažní obydlí, které se ještě dnes nazývá "Na tvrzi". Roku 1773 byl Jesuitský řád zrušen, Dubenec byl převeden pod správu k.k. státní společnost administrace. Roku 1775 zde byla rebelie sedláků, odmítali robotu a chystali se k tažení na Prahu. Byli však zastaveni a potrestáni. V roce 1778 při Bavorské válce usadili se vojenské rezervy / 40 bataliόνů / na

Dubenecku. Roku 1781 se započalo s výstavbou pevnosti Josefov. V Dubenci se na delší dobu usadilo vozatajstvo / regiment Brinken /. K výstavbě pevnosti Josefov se používaly kamenné kvádry dubeneckých kamenolomů. V roce 1825 zakoupil Dubenecké panství pan Martin Wagner. Pan Wagner se prokázal pro obec jako dobrodinec. Ve své závěti ze dne 30. května 1881 se ustanovil jako dárce pro fond chudých, kterému odkázal domy č.p. 33, 34, 36 a 163. V těchto domech byly zřízeny obecní chudobince. V roce 1866 došlo k válce Pruska s Rakouskem. Zvičínský hřbet byl vyhlédnut jako důležitý vojenský objekt. 27. května 1866 přišly ubytovací čtyři jezdecké divize Edelsheim a 28. května 1866 se na Dubenecku usadili Lichtenštejnští husaři. 29. června 1866 se na zdejší faře ubytoval hlavní stan rakouské armády. Mezi nimi byli princové Leopold a Wilhem, polní zbrojmistr Ritter von Benedek / tento generál odjel z Dubence na jednání zneprátelených armád do Hradce Králové /, šéf generálního štábu generál Enikstein. Šéfem ubytovací kanceláře byl generál Krismanic, vetchý kmet. Pak zde byli i generálové Gablenz, Esterhazy, Knebel, Scholz a jiní. Císařská armáda byla rozmístěna v okolí Dubence. Dubenecká pole byla určena jako místo boje. Armádní hlavní stan s benedyktem v čele vyrazil z Dubence 1. července o půl třetí ráno. Roku 1887 přešlo panství na průmyslníka Josefa Etricha z Jaroměře. Národní jednota severočeská pro Dubenec a okolí. Tato Jednota byla založena v roce 1897. Sloužila pro rozvoj české státnosti v pohraničí, kde byla německá většina. V roce svého založení měla Jednota 90 členů. Jednota pořádala různé slavnosti jako byl věneček, plesy, divadelní představení, mikulášskou nadílku a vánoční večírky pro děti. Na tomto vánočním večírku bylo dětem rozdáváno oblečení a sladkosti. Jednota též pořádala pro děti zájezdy do Prahy, Dvora Králové n./L., Jaroměře, vlastivědné vycházky do přírody v okolí Dubence. Věneček a plesy se konaly v hostinci pana Bouzy, později již v hostinci u pana Flégla. Divadla se hrály u Fléglů a divadlo v přírodě v lomu za Bouzovou hospodou. Divadlo jezdili hrát do Dubence ochotníci z Lužan, Miletína, Jaroměře i Dvora Králové n./L., z Velichovek. Jednota byla trnem v oku Němcům a tak po záboru obce v roce 1938 byla činnost zastavena. Majetek jednoty / včetně budovy Matiční školy / musel se prodat obci za 30.000,- Kč. Činnost jednoty již nikdy nebyla obnovena. I. světová válka - poválečná doba 26. srpna 1914 byla vyhlášena všeobecná mobilizace. Z Dubence nastupovalo více jak 100 mužů povinných vojenské služby a to do 37. roku věku. Počátkem září byli povoláni muži narozeni v letech 1873-1876. Sběrka ve prospěch Červeného kříže vynesla 163 Korun. Sběrka vlněného zboží přinesla 1600 kg a sběrka železa 6000 kg. Z kostelních věží byly sejmuty zvony / 3 ks / a rozbity na kusy, měděné hmoždíře byly vyměněny za železné nebo porcelánové. Ceny potravin neustále stoupaly. Konec války. Někdejší Rakousko bylo poraženo. Čecho-slováci utvořili národní výbory, a ty německá města a obce na našem území obsazovali. Dubenec byl 14. prosince 1918 obsazen. Německý starosta Adalbety Sapouschke ve jménu obecního zastupitelstva vyslovil souhlas, aby bylo z 1/3 zastoupení Čechů v obecním zastupitelstvu. V roce 1926 se začala stavět v příkrém svahu proti č.p. 90 Česká hasičská zbrojnice. K slavnostnímu otevření došlo v roce 1927. 10. července 1926 vítali občané Dubence projíždějícího pana prezidenta T.G. Masaryka. V roce 1932 se začala stavět česká škola v Dubenci, dostavěna a předána žactvu byla 1. září 1933. V roce 1936 byla započata stavba německé školy, předána žactvu byla 1. září 1937. I. světová válka Dubenecké panství bylo v roce 1938 prodáno. Kupující byli: německá Reifeisenkasse Dubenec, Josef Rint z Hvězdy, Chládek z Lanžova, Alois Kirsch z Dubence. V roce 1938 došlo k záboru Dubence a v rámci Sudet přičlenění k Velkoněmecké říši. Zpráva o záboru došla na četnickou stanici dne 6. října 1938 do rukou vrchního četnického strážmistra Frodla. Obec byla zabrána 12. října 1938. Dubenečtí Němci jako všichni ostatní se nemohli dočkat, aby se podle slov jejich "vůdce" mohli vrátit domů. Dle pamětníků se vypravili s hudbou a nápeky koláčů na Hvězdu, aby uvítali tzv. osvoboditele a naše

ochránce. Snad ani neměl být Dubenec zabrán nebýt těch fanatiků. Nemalý zájem o zábor měl tehdejší starosta Adalbert Fiedler, který rázem přestal pro Čechy úřadovat česky a ihned nutil a požadoval znalost němčiny, Dubenečtí češi si velmi pomalu opatřovali vlajky s hákovým křížem a snad je ani mnozí neměli. Od roku 1945 do současnosti 10. května 1945 byl v hostinci pana Františka Flégla zvolen první Národní výbor. Jeho členy byli František Endt, Josef Dubský, Rudolf Gottvald, František Lánský, Josef Horáček, František Kopecký, Josef Šmíd, František Joneš, Václav Šebek, Rudolf Kirsch, Josef Hubený, Václav Gottvald, Karel Kirsch, Karel Turek, František Bauer, Karel Heřman z Hvězdy, neboť ta patří správou k Dubenci. 17. května 1945 byl zvolen předsedou MNV Josef Dubský. Poštovní úřad umístěný v bývalé německé škole za kostelem č.p. 2 byl přebírán Bedřichem Paříkem. Velitelem Sboru národní bezpečnosti byl vrchní strážmistr Antonín Macák, na SNB ležela hlavní tíha o udržení klidu a pořádku při odsunu Němců z obce. Stanice zrušena v roce 1949. 13. května 1945 zašli členové českého hasičského sboru k bývalému německému starostovi pro hasičský prapor, který zde byl po celou dobu II. světové války. Majetek po německém hasičském sboru byl přebrán českým hasičským sborem. Byla zde zřízená kapelečka, spořitelna, záložna, spolek pro Dubenec a okolí. Starostou společenstva je Josef Šmíd, pokladníkem Rudolf Kirsch. Hospodářské a skladištní družstvo Jaroměř - filiálka Dubenec zahájilo činnost ve vlastní budově dostavěné před válkou. Konala se slavnost u příležitosti znovuotevření české školy. V roce 1946 byla ustavena tělocvičná jednota Sokol - starosta - bratr J. Horák, jednatel-sestra F. Portíková odborný učitel vzdělavatel- bratr J. Bonz odborný učitel, pokladník - bratr u Kirsch, náčelnice sestra Z. Frejková- uč. náčelník- bratr J. Pražák- uč.. V roce 1947 bylo ukončeno úplné osídlení obce- usedlostí po Němcích. Po úpravách a rozhodnutí osidlovací komise a nadřízených úřadů byla řada čísel neschopná k užívání zbořena/čp. 7, 13, část 14, 16, 115, část 135, 150, 154, část 178, 195, 205, 122 / nebo navržena ke zbourání/ čp. 48, část 63, 82. 92, 111, část 224, 202/ V letech 1948-1949 se budoval odvodňovací kanál /nyní potok z Hvězdy/ od kostela po usedlost čp. 185, kanál vedl pod silnicí a pozemky u čp. 180 a čp. 233. Materiál na dno a boky se bral ze špýcharu, který se v roce 1948 zbouřil. V roce 1950 se v blízkosti odvodňovacího kanálu a ze špýcharu začalo budovat koupaliště o rozměrech 20 x 50 metrů a největší hloubce 2,8 metrů. Stavba byla dokončena v roce 1952 20. července. 6. července 1952 bylo založeno v Dubenci JZD, prvním předsedou byl Václav Welyt V roce 1956 byl od Paclíkových až po dolní část obce Dubenec pod vodou. Některé domy jako ostrůvky obehnané kalnou vodou byly nepřístupné. Byla to největší povodeň od roku 1937. V Dubenci je od roku 1886 pekárna , kterou založil pan Jan Šmíd, která pekla perníkové výrobky. V roce 1956 byla výroba perníku skončena a začal se zde péci chléb. V roce 1957 byla založena DOS-ka . V obci je mnoho lidí kteří buď zrušili vlastní živnost, nebo jsou jako důchodci, ledacos umějí a nemohou to prospěchu svých sousedů užít. Proto byli sdruženi do DOS (drobné opravy a služby). V roce 1956 si sportovci vybudovali svépomocí vedle koupaliště hokejové hřiště. V roce 1959 došlo k vydláždění plochy před zdravotním střediskem. V důsledku úpravy potoka od Hvězdy bude koupaliště bez vody, bude vybudován přítok ze studánky za Zemánkovými. V roce 1960 se od Vilantic po zdravotní středisko opravuje silnice, je rozhrnut a uválcován štěrk, na něj použit asfaltový postřik a zasypan jemným štěrkem. V roce 1961 bylo v Dubenci v hostinci u Flégrů otevřeno nové kino, vstupné bylo 1,-Kčs pro děti a 3,- Kčs pro dospělé. V roce 1962 se v tomto kině konal festival populárních filmů / Procesí k panence, Smyk, Lidé jako ty/. V tomto roce bylo promítnuto celkem 65 filmů. V roce 1967 je ukončeno promítání filmů , důvodem je zrušení hostince u Flégrů, dolní část obce chodí do kina do Velichovek, zde je vybudováno široké plátno. V roce 1966 bylo nově omítnuto zdravotní středisko. V tomto roce byl založen v Dubenci Československý ovocnářský a zahrádkářský

svaz/ČZS/. Předsedou byl zvolen Josef Bouz, jednatelem Zdeněk Haase, pokladníkem Jiří Nechuta. V roce 1969 vybudováno nové osvětlení. V roce 1970 se opravuje obřadní síň na útulnou a důstojnou, pro náročné snoubence. V tomto roce bylo uskutečněno sčítání domů a osob. V obci je 74 rodinných domků, 90 zemědělských usedlostí, 3 bytové domy, 9 ostatních, 7 rekreačních chalup, 10 domů je neobydlených. V Dubenci je 676 osob, 326 mužů, 350 žen. V roce 1971 4. června jsou záplavy v Dubenci, výše vody na loukách je 20- 50 cm. V souvislosti s touto povodní se na podzim se přikročilo k prohloubení zaneseného řečiště a srovnání klikatého toku do přímého. V létě je přikročeno k přestavbě mateřské školy/dřívější Matiční škola/. Byl vybudován v podkroví byt pro školnici a z jejího bytu upraveny další místnosti pro mateřskou školu. 29. prosince se sloučilo JZD Dubenec s JZD Vilantice. V roce 1972 byly na poště na chodbě položeny dlaždice, upraven práh a vyměněny staré dveře u vchodu do budovy. Byl rozebrán starý plot u Obecního úřadu /dřívější německá škola, po druhé světové válce národní škola/, současně vysázeny keře živého plotu, na jejich místě postavená betonová podezdívka s kovovými mřížovými poli s vraty a vrátky. Dále byly provedeny úpravy na chodbách budovy a místnost pro matriku. Myslivecké sdružení si brigádnicky vybuďovalo odchovnu bažantů s umělou líhni na 1000 bažantích kuřat za usedlostí Bohumila Seiferta. V roce 1975 1. července zahájilo JZD Hvězda práce na kulturním středisku uprostřed obce. Stavba by podle rozpočtu měla stát 15 915 600,- Kčs, pro nedostatek peněz dostavěna jen Hasičská zbrojnice. Dokončeno v roce 1979. Byla opravena obřadní síň na MNV. Návrh a práce provedl architekt Přemysl Jeníček akademický malíř. Hodnota díla 53 610,- Kčs. V měsíci říjnu byly prováděny práce na úpravě kanalizace a chodníku od mateřské školy po základní školu, nástupiště autobusu u základní školy bylo opatřeno ochranným zábradlím. 20. května 1976 povodeň v Dubenci, před Paclíkovými 40 cm vody, večer při bouři blesk zapálil stodolu pana Hubeného. Za necelý týden se povodeň opakovala. Po těchto povodních se opět upravuje tok Dubeneckého potoka. Byla provedena úprava chodníku od prodejny Jednoty u střední části obce po základní školu Byla upravena cesta za potokem /Krátká strana/, navezen a uválen štěrk. V roce 1977 Dubenec ustanoven střediskovou obcí / obce Bílé Poličany, Doubravice, Dubenec, Hříbojedy, Lanžov, Libotov, Vilantice, Velký Vřešťov /. V roce 1978 byla vybudována trafostanice u základní školy, 8. srpna se přehnala nad vsí vychřice, která způsobila značné materiální ztráty, u školy rozlámala smuteční vrbu o průměru 100 cm vysázenou snad v roce 1932. Opět se pokračuje na regulaci potoka. V roce 1979 opravovala se obalovaná drtí po celé obci silnice. V roce 1980 byla provedena rekonstrukce budovy MNV. Z bývalého bytu pro učitele byly zřízeny kanceláře, z bývalé knihovny je zasedací místnost, byla opravena elektroinstalace, zavedeno vytápění akumulacími kamny. V roce 1981 2. srpna přehnala se nad obcí bouře s prudkým větrem a v obci byla povodeň. V srpnu zahájena práce na výstavbě kanalizace. V roce 1982 2. března přelo silně celých 24 hodin. Proudění vody sebraly z polí ornici, která zanesla zahrady, domy a studny. V tomto roce byl opět čištěn potok a upravovalo se řečiště. Obec Dubenec byla vyhlášena jako středisková obec. V roce 1983 v prosinci byla zahájena rozsáhlá adaptace budovy MNV. V květnu se konala oslava 50 let od slavnostního otevření budovy základní školy. Ve sběru léčivých rostlin obsadili žáci naší základní školy 1. místo v ČSR. V roce 1984 byla dokončena adaptace sálu v hospodě u Gottwaldů a v něm byla instalována kabina na promítání a utvořeno krásné kino. Provoz kina ukončen v roce 1990. Žáci základní školy opět zvítězili ve sběru léčivých bylin. V roce 1986 zahájilo JZD Hvězda práce na výstavbě stravovacího zařízení s vývažovou. Stavba dokončena v roce 1988. V roce 1987 je připraveno rozparcelováno sídliště rodinných domů. V roce 1988 byla instalovaná v obci automatická telefonní ústředna. V roce 1990 17 listopadu havarovalo krátce po 15 hodině u naší obce letadlo TU- 154 s

nákladem cigaret Winston. V roce 1992 byla nově omítnuta budova mateřské školy, nové oplechování, nátěr oken a plechování části střechy, okapy. V tomto roce se konala oslava 60. výročí položení základního kamene české školy v obci. V roce 1993 - požár na BIOS, zcela zničena kotelná, likvidují požární sbory/ Dubenec, Vilantice, Dvůr Králové nad Labem/. V roce 1994 v červenci byla zahájena výstavba vodovodu v úseku od sídliště po zdravotní středisko. Byla obnovena zeď kolem hřbitova. Provedena generální oprava střechy Hasičské zbrojnice. V roce 1995 byly položeny firmou Stavba Jaroměř živičné povrchy na obecní cesty/Koloniál Novotný- Kohoutová, Šorma- zdravotní středisko/. Oprava hráze rybníka. V roce 1996- Knihovna přestěhována na poštu , uvolněný byt na zdravotním středisku, vrácen do bytového fondu / osazen scházejícími zařizovacími předměty, stropy sniženy o 90 cm, přemístěna jedna příčka/ a byt pronajmut. Byt na mateřské škole zrekonstruován /elektrika, voda, odpady, topení a kuchyň/ a pronajat učitelce základní školy. Na budově pošty vyměněno latění na střeše, opraveny dva shnilé krovy, položena nová krytina Bramac, nové okapy, hromosvody natřena omítka a mříž na oknech. Na kostele sv. Josefa dokončena oprava střechy. V roce 1998 byla uskutečněna plynofikace obce v celé délce včetně osady Kalinovec a samoty pana Balaše, bylo instalováno 206 přípojek a 12,4km plynového potrubí. Celková cena 7 744 000,- Kč. V prosinci zahájena výstavba bytu v půdním prostoru na zdravotním střediskem. V roce 2000 byla dokončena výstavba bytu na zdravotním středisku, půdní vestavba, 4+1. Obec v tomto roce zakoupila samozjízdný traktůrek se záběrem 105 cm na sekání trávy na fotbalovém hřišti a dalších plochách v obci. V obci se uskutečnily oslavy 770. výročí první písemné zmínky o obci a 100. výročí vysvěcení první české školy v obci. V Základní škole byla uskutečněna výstava k historii obce, školy, hasičů, mysliveckého sdružení a ZD. Kulturní program byl obohacen o vystoupení paní Jany Hlaváčové a pana Viktora Linharta, večer byl ohňostroj. V odpoledních hodinách byla zasazena lípa svobody. V tomto roce vyšla knížka "Historie obce pod Kozamberkem - Dubenec" sepsal kronikář obce Karel Volšička a mapuje události ve vsi od roku 1229 do roku 1945. Bylo vydáno 200 ks.

